

TIDEVARVET

Radikal politisk veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.
Utkommer varje helgfri lördag.
Triesvaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Den 20 Jan. 1934.

**Demokratin
enda verkliga
försvar.**

ADVOKATER

Ladomöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: *Eva Andén.*
Nurfalsngatan 18.
Tel. 75 75, 75 78
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker
Boutredningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

KUNOGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. Växel: N. 333 15.

Folkungsgatan 84

Beslutiga 19 år sedan på porten.
IVAN NYVELIUS S. A. AHLENIUS
LEG. FÄMDEL. TANDTEKNIKER
Sof. 41 80 84. Tel. 43 22 56.
Smärftigt plomb. Konstårtors länder
och tanduttagning. Röntgen.
Billiga priser.

Alma Axelssons

FÖRLÖSSNINGSHEM
LINGNAGATAN 19
Mottagar inackord även för längre tid.
Tryggt och egen, välskö.
Tel. 778 24.

ELEEN JOHANSSON

DAMFRISERING
SCHELEGATAN 18
TELEFON 50 74 13

Alacoidgas

dödar absolut väggghyra.
Ofarlig för människor. Vi är den enda
firma som utför desinfektion med
Alacoidgas.
J. W. Swanson, Desinfektionsanstalt.
Tegnérgatan 19 • Telefon 309207.

Eldbegängelsen

är den bästa formen för förändlingen
av de vedlidas stoff. Upplysningar om
eldbegängelsen lämnas å:
Svenska Eldbegängelse-Föreningen
(S. E. F.) Stockholmsavdelnings byrå,
Svevägen 25, 2 tr. (buss). Tel. N. 22 80.
Vardagar kl. 10-4, lördagar 10-2.
Medlemsavgiften i föreningen är en gång
för alla: för medlemmar i Svenska Eld-
begängelseföreningssammanslutningen Kr. 3,-
för i annan begravningskassa inskrivna
Kr. 5,- samt för andra Kr. 10,-.
Föreningens tidsskrift signas Kr. 2,75 pr år
(tio nr.) fr. o. m. 1934.
Medlemskap i Sv. Eldbegängelseföreningssam-
manslutningen beträffar efterlevande från
kostnader och består med den dödes
begravnin. Låga premier.

Bagarstugan

HORNAGATAN 57 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGSGATAN 65 • " 73 37
GÖTTAGATAN 52 • " 333 90

Rätts hjälp

även för
mindre
bemedl.
Bouppgett, fr. 12 kr., Lösningskontrakt
6 kr., Testamenten 7 kr. samt därmed fören-
ligt. Ärendet till samma låga pris. E. V.
Hovr.-not. I. TORNA, Stenplan 15, IV.
Tel. 103796. Mot-tid 2-3, 6-7.

Försvarsmästaren har skördat be-
römmelse för de ökingar i försvars-
budgeten — från 103 till 111 miljon-
er kr. — som årets statsverspro-
position uppvisar. Det vill säga,
berömmelsen inkränker sig till ett
gillande av *ansatsen*, som dock i
allmänhet anses alltför svag. Nu
om någonsin ett starkt militärför-
svar, heter det. Demokratin behö-
ver det. Och därmed har diskussio-
nen om demokratis skyddande med
vapenmaktt fått ny aktualitet här i
landet. — Men det kan inte nog ofta
upprepas att det är av den allra
största betydelse att inte låta sig
fångas av slagorden utan urskilja den
stora fara för demokratin be-
traktad som ligger i eftergifterna åt
militärism och uppriparning!

Må man komma ihåg att tanken på
ett demokratiskt krig mot fascism —
nationalism är en stor illusion.
Ett allmänt europeiskt krig
skulle säkerligen betyda icke endast
Europas undergång utan även de
demokratis, samt mynna ut i en frukt-
anslåt militärdiktatur.

Vidare är det klart att utveckling-
en inte kommer att medföra en
uppdelning i Europa mellan å ena
sidan diktaturstaterna och å den andra
den demokratiskt styrda länderna.
Snarare torde det bli så att striden
mellan diktatur och demokrati
kommer att föras inom varje land.
Och tilläts det att denna strid ut-
kämpas med vapen i hand är demo-
kratis fält en gång för alla uppgi-
vet.

Till och med i ett så utpräglat
militaristiskt land som Japan kan
man urskilja en strömning för icke-
väldigt. Ett aktuellt och intressant
exempel är en enskild radikal poli-
tiker i Japan, vars historia beröres
på annan plats i dagens nummer.

Överste K. A. Bratt har i en arti-
kel återigen klart och tydligt påvisat
hur tillkomsten av luftstridsvapnen
ingripit omströmning på hela krigs-
riktigen och därmed också på vårt
eget försvarsproblem. Svårigheten
att bestämma en fara från luft
är så stora att, som överste Bratt
framhåller, enda försvarat mot luft-
angrepp är att själv anfälla i förväg.

Begreppet *försvarsvärd* är sålunda
fortfarande avskaffat även när det
gäller luftstrid.

Härmed är dock ingalunda sagt
att motståndarna till vapenrustin-
garna vilja uppge sitt folks och sitt
lands självständiga tillvaro. Men
de finna icke betryggande skydd i
det väpnade försvaret utan se i stället
utvägen på den mellanfolkliga
lagstiftningens område och — vid
direkt angrepp — det passiva mot-
ståndets väg.

Det hjälper ej heller med mil-
itärteknisk demokratisering. En

**Ur statsvers-
propositionen.**

Regeringens riksstatsförslag, som nu
genomgått sin första skärdsed i riks-
dagen, slutar i år på 1,051,7 miljoner
kronor mot 1,010,3 i fjol. Det var med en
viss spänning man motag finansminis-
terens förslag efter förra årets överskrä-
ningar på området. Det visar sig nu att
ett budgetunderskott på 40 miljoner kr.
tickes genom att utgifterna nedskurits
med 22 miljoner under det att 18 miljon-
er skola anskaffas genom ökad förmö-
genhetsskatt samt stämpelavgift på bo-
uppteckningar, 241 miljoner uppåttas till
allmänna arbeten, 11 miljoner anslås till
statliga byggnadsarbeten — under förut-
sättning att byggnadskonflikten löses.
De huvudsakligen där de största öknin-
garna äro att anteckna är försvarets och
den sociala hushållningen. Socialstaten har
ökat med nära 18 miljoner. Framförallt
finns denna ökning arbetslöshetsanstän-
dning. I denna fråga är en särskild pro-
position att vänta. Man får redan nu
veta att förslaget om arbetslöshetsförsä-
kring är att emote, liksom att den nya
påbörjade utredningen om ungdomsar-
betslöshetsbekämpningen, med förslu-
tningar att medföra ökad utgifter på detta
område.

En nyhet av glädjande slag på det so-
ciala området är att bidraget till moder-
skäp-försäkringen höjes från 315,000 till
455,000 kronor. Vidare bebladas ett nytt
försäkringsbeträffande svaravdrag om un-
derrådslagsstiftning — i främsta rum-
met gällande ungdom mellan 18 och 21 år.

I försvarsfrågan är årets nyheter
där glädjande. En halv miljon till
bombplan, återgång till normala värn-
pliktsövningar — till en merkostnad av
omkring 6 miljoner kronor. — Är de in-
hemskt som försvarsmästaren bl. a. har
att komma med. Därmed föreslås in-
till anslag till den frivilliga skytteklubben.

Vad skolestaten beträffar kommer an-
talet lärare vid läroverken att ökas nå-
got, medan utbildningen av småskollära-
rinnor bebladas, så att endast 60 nya
elever skola intagas. På grund av omrä-
dande överskott på småskollärainnor
föreslås också att seminarier i Sträng-
näs, Landskrona, Skara och Århusänd
inte nu utvecklas till dubbelseminarier,
samt med utbildningen av småskollära-
rinnor bebladas, så att endast 60 nya
elever skola intagas. På grund av omrä-
dande överskott på småskollärainnor
föreslås också att seminarier i Sträng-
näs, Landskrona, Skara och Århusänd
inte nu utvecklas till dubbelseminarier,
samt med utbildningen av småskollära-
rinnor bebladas, så att endast 60 nya
elever skola intagas. På grund av omrä-
dande överskott på småskollärainnor
föreslås också att seminarier i Sträng-
näs, Landskrona, Skara och Århusänd
inte nu utvecklas till dubbelseminarier,

Denna avskaffning av ett ytterligg
överskott och förtroddan den är —
ger kanske en aning om vilka frågor som
kommer att tas upp till diskussion och av-
görande under de närmaste månaderna.

stark armé blir alltför lätt ett folk-
ientligt vapen — vilken signatur
den härskande regimen än har —
proletariatets eller dess motsats.
Demokratin enda verkliga försvar
är rätt i stället för makt, övervinnan-
de av penningväldet som undergrä-
ver dess grundvalar och, en följkem-
enskap uppbyggd på solidaritet
och social rättvisa.

I Borgarkolans Stora Hösral

Kungstugatan 24
Fredag d. 19 jan. kl. 8 e. m. och Söndag
d. 21 jan. kl. 2 e. m.

EURYTMI

ILL musik och recitation.
Obs! Bägge dagarna olika program.

Medverkande:
SIGNE LJUNGVIST-NEOUVIS
MONA MÖRGENSTERNE
MARGA TUSCHHOFF
MARTA WERNER
MARGARETE KUGELMANN (recit.)
Vid flygeln: Karin Flack-Selling.
Violin — Violoncell.
I programmet ingår prov, på elementära
övingar, tonerutti till musik av Beet-
hoven, Mozart, Bruckner, César Franck
m. fl. samt ljudeurytmi till dikter av
Albert Steffen, Goethe, Fröding, Jarl
Hemmer.
[Bilj.]: Fredag å kr. 1,75, 2,30 och 3,40,
söndag å kr. 1,20, 1,75 och 2,30 i tidn-
dep-byrå, hos E. Elkan & Schöldnecht,
samt i bill-kont. v. ing. forest-dagen i
tim. före forest. början.

Säg det med blommor!

Västerlångatan 14. STOCKHOLM
— Blomsteförmedling till kor och utlandet —
Telegr.-ad.: Flatow. Telefoner: 11 05 06, 20 21 17. Postgirokonto 549

**Kungl. Hovblomsterhandel
H. FLATOW**
Telegr.-ad.: Flatow. Telefoner: 11 05 06, 20 21 17. Postgirokonto 549

NORRKÖPINGS STUVLAGER
KLKESHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.
Ingen butik. Alla inköp o. försändingar pr extra kostnad. Detta oavsett till våra bill. priser.

**Politiskt bak-
slag i Spanien.**

Det är mycket som sker medan su-
veräner och diplomater högla el-
ler viska. I England har opinionen hämt
sig från 1931 års panik och glider
åter över mot arbetarpartiet till. Fyl-
nadsvalen till parlamentet och de kom-
muna valen visa vart vinden blåser. Ur-
konserverna kretsar ha erövrats av ar-
betarpartiet med röstsiffror som slå 1929
års rekord. Det sägs att en av sina mest
överskande segrar vann arbetarpartiet
kort efter det de konservativa offentlig-
gjort sin uppriparningsresolution och att
de reaktionära tidningsordena Rother-
mere och Beaverbrook mot sin vilja ar-
beta för arbetarpartiet. Ett annat bevis
för väsende fredsvilja i England är att
antalet medlemmar i Föreningen för Na-
tionernas förbund stigit på sista tiden
upp till en miljon. Det kommer inte att
bli lätt att få England med på ett nytt
krig! Om inte arbetarna vore delade i
två partier eller om åtminstone de kunde
träffa överenskomme att inte kon-
kurrera vid val vore arbetarnas utsikter
ännu ljusare.

I Spanien däremot har det gått bakåt
för arbetarna. Den anarkistiska riktin-
gen bröt ut i terroristiska dåd i samband
med valen i slutet av förra året. Den
borgerliga republikanska regeringen, som
måste kämpa på två fronter mot revolu-
tionärer och reaktionärer, föll vid valen
och över huvud lole vänsterpartierna ett
förröskande nederlag. Högen som till-
bakaträngts vid de förra valen gick fram
till en överväldigande seger tack vare
kvinnornas katolska förbund. Högen får
dock icke absolut majoritet, den är
splittrad och har icke bildat regering, än
mindre är det någon tanke på Alfons
igen. Den gamle chefen för radikala parti-
et, Lerroux, är nu regeringschef och
blir tvungen att göra eftergifter till bö-
ger och västanter. Hans eftergifter till
högen bästa i avruttning på den revolu-
tionära lagstiftningen. Agrarreformerna
och undervisningsreformen, de två stora
att överskyddande och nödvändiga re-
formerna, hade inte hunnit långt över
förberedelsens stadium sedan revolu-
tionen. Men lagfarna skule på att de stora
jordägarna anarar skulle indragas och
läggas under kooperativ jordbruk och
att undervisningen skulle tas från präster
och unnor och övertas av en världsligt
utbildad lärarkår. Nu blir det nog nöd-
väändigt för radikallera att jämka och
förörja. Den revolutionära iveren har
slocknat hos de stora massorna som in-
genast fått de bättre tider de i barnslig
yrå väntade vid revolutionen. Att mindre
grupper äro lanatiska revolutionärer
hjälp väl snarast reaktionen.

Spanien skall väl na genomgå ett po-
litiskt bakslag. Men det är inte möjligt,
tycker man, annat än att tvånget skall
pressa fram de nödvändiga reformerna
till slut. Utan en jordreform och en
undervisningsreform kunna varken den

**Sverige och de
landsflyktiga.**

På Vrkeskvinnors klubb i Stockholm —
som inom parentes är den enda av-
delningen i Sveriges av »Business and
Professional Women's Clubs», och som är
en ungdomlig, livsviktig och framgångsrik
avdelning — talade den 15 denes fru
Mia Leche-Löfgren om Sverige och de
landsflyktiga. Statistiken över de lands-
flyktiga är ännu något svävande men 60
å 80 tusen ha lämnat Tyskland. Av des-
sa har Frankrike mottagit det största
antalet eller omkring 30,000, och därtill
nu vidtagit vissa restriktioner. England
med sin stora arbetslöshet hade mottagit
ett jämförelsevis mycket ringare antal
men lyckats bäst av alla att ordna
för flyktingarna. Det uppgives att till
Nordren avrest omkring 15,000, därav
hjämligt det största antalet inkom från
Tyskland till Danmark, där bl. a. en koloni
ordnats för dem på Fyen.

I Sverige hade som bekant utfärdat
ett opolitiskt, offentligt upprop till för-
mån för nödställda flyktingar. Detta är
ett led i det arbete som utföres av den
hjämligt kommissionen, som kommit
till stånd till följd av överläggningar
inom Nationernas förbund, och till vars
generalkommissarie amerikanen James
Mac Donald blivit utsedd. I förbigående
omnämndes även att fristående hjälp-
kommittéer för nödställda flyktingar
bildats inom flera andra länder. Detta
uppgives. Fru Leche-Löfgren framhöll
den hjälp Sverige givit krigsbara etc.
och att hjälpen till nödställda flyktingar
vare att fortsätta traditionen, utan hän-
syn till ras och politik. Hon framhöll
även att de flesta nödställda tillhörde
»de fattiga klasserna» och att det visat sig
att olika yrkesgrupper kunnat hjälpa nöd-
ställda, som tillhört deras resp. yrken.
Även framhölls samarbetet med huvud-
kommittén för noggrann kontroll i alla
avseenden. Det omsorgsfullt utarbetade
och varmhjärtade föredrag mottogs
med applåder och en insamling följde.
—n.

Eurytmi-föreläsningar

givas i Borgarkolans Stora Hösral
fredagen den 19 och söndagen den 21 jan.
Medverkande äro eurytmytister från Goet-
heanum, Dornach. Eurytmi är en rörelse-
teknik, men bör icke betraktas som
dans. Utford till musik kan den kallas
i rörelse omsatt sång, utförd till recita-
tion, ett i rörelse omsatt mänskligt språk.
I programmet kommer att ingå tonerutti
samt musik av Beethoven, Brahms,
Max Regér, César Franck m. fl. och
ljudeurytmi till dikter av Rudolf Steiner,
Goethe, Fröding, Jarl Hemmer o. a.

spanska Jordens eller det spanska folks
möjligheter tillvaratas. Den som är
en vän av Spanien tor att den vilja som
besjålade folket: att komma ifråden och
åter resa sig ur århundradens för-
sumpling till en framtid, värdig landets
stora forntid, är stark och levande. Men
då tilläts den sig ej heller dödas av de
lättrådiga besväskelsen som måste komma
då man ser att ett nytt Spanien fordrar
länga mödor och ej tillkommer som ett
trolleri genom en författningsändring
från monarki till republik.

Senaste nytt!

Handmålad lampskärmar på särskilt preparerad oljefud utöfres på
beställning i alla storer och modeller (valfrä motv.) exempelvis
egna välkända platser o. s. v. Fullgörande målas. Amastörfin för-
stora.
K. W. Lindbergs Konstateljé
Regeringsgatan 50, I tr. ö. g. n. b. Tel. 20 82 28.
STOCKHOLM.
Förfrågningar från landsorten besvaras omg. Ombud antagas å plat-
ser, där vi ej äro representerade.

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA DEPOSITIONS- KAPITAL- &
BANK SPARKASSERÄKNING
mot högsta gällande ränta.
Solidarisk Bank. Grundad 1865.

Toyohiko Kagawa.

En hjältemodig pacifist.

Medan den japanska politikens militaristiska och imperialistiska inriktning av i dag utgör ett allvarligt hot för världsfredet, kan man i en enskild människas, en ung modern japans gestalt finna ett märkligt exempel på den kamp som ständigt måste föras inom varje land mellan våldets och icke våldets idé. Historien om den unge **Toyohiko Kagawa** är säkert en av de märkligaste och mest upplyggande som finns.

Kagawa lever nu. Han är ännu inte 45 år gammal. Hela hans personlighet är bilden av den stridbare pacifisten, den absolut förskräckte, självtvändiga, positivt handtande människan. Hans inställning till våldet är bestämd av övertygelsen att våldet aldrig kan göras förmåligt, att en värld som byggts upp med våld också skall förderivas genom våld. Men han är fullt beredd att ofra livet för denna sin övertygelse. När ett manifest mot krigsutrustningarna, undertecknat av ett flertal av världens främsta kulturpersonligheter överlämnades till N. F., var Kagawa den enda japan som undertecknat det samma. För detta sattes han upp på *nationalisternas* svart lista i Japan. Detta avståndstagande från kriget är organiskt fraxvetur ur Kagawas hela livsåskådning. Redan år 1918 organiserade han den nationala antikrigsföröreningen i Japan, med dess radikala och långtgående program.

Kagawa vid sitt arbetsbord i Tokio stadshus.

Hemma hos den stränga modernorn, i småskolan och senare i elementarskolan gråd Toyohiko ofta, ensam och övertvungen, pinad av de andras stränga behandling och det han fick stå ut för sin automatskapsliga börd. Men under det skede av förtrivlan, som han genomlevde i skolan, där den rika tonen bland kamraternas förskräckte honom, kom han i beröring med ett par missionärer och lärde känna kristendomen. »Se på himlen, med så solens!» sade hans lärare. »Låt dina tröror lida och sedan skola vi skratta.» Kagawa blev liksom född på nytt.

Redan nu kände han sig ha fått uppdraget att tjäna de fattiga, han bröt med sin familj och kom 1903 till den presbyterianska högskolan i Tokio, där han bedrev sina studier med väldig energi. Bl. a. läste han Tolstoj och blev en övertygad motståndare till allt våld, något som just då, under tysk-japanska krigets mest spännande dagar, passade synnerligen ill på en student.

Skilningen av Kagawas underliga väg genom sjukdom — redan andra året vid högskolan angrups han av svår tuberkulos — fattigdom, obeskivliga förföljelser och svårigheter till fattigvärdaren i Shinkawa, är fantastiska. En sådan fattigdom och uselhet som fanns i dessa jämfälta slumkvarter söker väl sin like i världen. Där rådde också enge hedersbegrepp. Det ansågs fint att ha många mord på sitt samvete och det fanns många som slamlade på skalper av människor de död. Sagsmål och stenkastning fick Kagawa ofta utså för sina predikningar bland det godslögrätta folket. Men när lifsvärdet blev för stor språng han helt enkelt sin väg, för att komma till-

baka nästa dag och fortsätta. Han hjälpte på alla tänkbara sätt, skänkte bort sina kläder inpå bara kroppen, vårdade sjuka, gjorde vårdagsskola för barnen, och fick snart en stor makt över människorna.

Emellertid drog Kagawa också teoretisk nytta av sina härnärda erfarenheter i slumkvarteren. Han gjorde i sitt »slumlaboratorium» systematiska undersökningar av ekonomiska och sociala förhållningarna för dessa fruktansvärda missförhållanden, för till Amerika och studerade där i två år. Och plötsligt inträdde han som ledare för de japanska arbetarna och organiserade deras första fackförening vid en strejk vid skeppsvarven i hamnstaden Kōbe. Detta åsamkade honom fängelsestraff.

Det skulle föra för långt att beskriva Kagawas märkliga insatser på olika områden. Det var inte nog att han ställde sig i spetsen för arbetarrörelsen. Han väckte också till liv en landsomfattande rörelse bland bönderna för bättre levnadsvillkor. Hans teoretiska begåvning och förmåga att genomskåda sammanhangen och se allt i stort, samtidigt med den ovanliga, livsglada, kärleksfulla kontakten med de enskilda människorna gör honom på alla punkter till en föregångsmann. Han är modern och universell.

»Han ser för sin iver inre bekämpning och ställning.» Hans teoretiska insatser — för människovärdet är det grundläggande och pengar och materiella värden komma i andra rummet.» Han strävar för det skapande, fria, oberoende arbetet, bort från det mekaniska. »Var medveten om ditt värde som arbetare», säger han, »och den härlighet som följer med din ställning.» Hans förtroende för den materialistiska åskådningen har avstannat och sätter mot värdet upp sin icke-väldets-tro. Härigenom har han också fått stora skärar av upproppiska förtroende till denna åskådning emot sig.

Kagawas ansträngningar ha dock varit frukt i förbättrad lagstiftning på olika områden. Efter Meiji-tidens lagstiftningarna 1923 blev han medlem i en kejserlig kommission för återuppbyggandsarbetet och genomförde bl. a. en lag, som förhindrar enskilda att utnyttja jord i spekulationsaffärer. Under vintern 1930-31 hemsöktes Tokio av en fruktansvärd arbetslöshet. Kagawa, den radikale folketandaren, erhöjande påstod som nödvändig organisator för år årskön av trettonstusent kronor. Stor sensation. Efter mycken tvekan antog han posten — men avböjde lönen.

Kagawas arbetsförmåga och talang har utträtt underverk på samhällsvärdets olika områden. En ensam människa i ett så stort och mäktigt, rikt och fattigt land som Japan! Men vid en god boken om hans liv så märkligt är kanske mest hans iver upplevelser, hans tro och förtröstan på livets godhet. Det är något strålände över Kagawa, vil som gör att man unnar många människor att läsa boken.

C. H.

VEGETAMINGRÖNSAKER

● VACUUMTORKADE
● VÄLSMAKADE
● VITAMINRIKA

Lätta att tillreda. Prisbilliga.

SVENSKA AKTIEBOLAGET VEGETAMIN
Kungälvsgata 30, Stockholm. Telefon 20 43 65.
Ersattförsäljare för Stockholm med omnejd: Aktiebolaget Ost, Fack 614. Tel. Nannestad.

Filmen av i dag.

Det finns alltid bättre och sämre exemplar av varje släkte på vår jord. Även om ett och annat av de här importerade exemplaren av släktet Amerikanska Film utmärker sig någon gång, som ett exempel, så är det som man inte säga, att odlarna i det stora produktionslandet i väster lyckats förbättra släktet närmvarit under senaste tiden. Majoriteten av dessa rekorderade dyrbara filmer utmärker sig fortfarande, trots nyheterna för året i vissa delar, genom ensidighet, klävdubbenhet, bristande förmåga av överblick över de rika möjligheterna. Modetemat för dagen heter kärlek vid första ögonkastet. Och det har redan hunnit standardiseras för Amerikanska filmkommande så grundligt, att bioskoperna redan fått sitt eget första ögonkast på duken vet, vilka två eller tre som skola bli kärva i varandra och hur det hela skall sluta. En vacker sida är att denna så plötsligt konstaterade kärlek mellan två alldeles obekanta i regeln är hållbar för alltid, och en stor förströkningsart, att det i regeln är det merofiska hänsyns värdigaste föremålet, som avgår med segern, där konkurrens finnes. Man kan inte vara nog tacksam över att de mäktiga amerikanska fabrikanterna avhållits från att påtvinga värden en annan art av masspsykos i dessa fall.

de människor. När deras fantasi skall sätts i gång, är det ständigt bara ett och samma tema, som rullas upp och luggas om. Hur skulle dessa människor, denna stora majoritet av människor, kunna tro, att det finnes flera teman av samma tro och värde i livet? Det vore verkligen för mycket begärt. — Men det finns som sagt olika exemplar av släktet, och till de mera lyckade hör

»En gång i livet», som nu går på Röda Kvarnen. Den är sympatisk, därför att rollerna är sympatiska i sin engelska herrgårdsmjöl och därför att både innehavarrinnan av den kvinnliga rollen, Norma Shearer, och innehavarna av de tre manliga rollerna äro till utseende och sätt sympatiska. I vårt tyska är Norma Shearer en av de allra ärgaste och finaste utövareberaerna på duken, och det är ju ett opevikeligt steg mot folkomkänheten eller åtminstone idealitet. Om man gör ett litet undantag för accenten i språket, lyckades de spela engelskvidda på ett beömmvärt sätt. Motort är inte bara att två unga släka varandra följebuffat från alla första ögonkastet och hela livet igenom, utan också att denna kärlek till slut lyckas påverka en genom hela livet hafsa farborn, så att också han kan få sluta sina dagar i kärlekens ljusa skimmer.

En dansk-lysk-amerikanska film, S. O. S. Löberg på Palladium, har valt en så ovanligt mjukt, norra ishavet, och har för ovanlighetens skull så mycket annat att bjuda på vid sidan av kärlekshistorien, att den måste hälsas som en sällsynt exponert för omväxling. Sensationsstyvdnen har locket regissören att göra en del nerverklig film senare ontarligt långa, bl. a. ett försök till stening i full polardrätt bild

Ellen Hörup:

Regering, Presse og Borgerskab.

Pressens Magt og Afmagt.

Hvis der endnu er nogen, der tvivler om Pressens Magt, saa lad dem gennemgaa de Summer, som de krigsførgende gav ud til Propaganda under Krigten. Propaganda gennem Pressen. Dets var det Saldaterne, der skulde overbevies om, at Retten var paa deres Side, og at de kæmpede, fordi Fjenden ellers vilde erobre deres Land. Og dels var det Verdensopinionen, der kæmpedes om. Og her gik i i Fald de allierede af med Sejren ved Hjælp af en glimrende organiseret Presse-Kampagne.

Bladene skrev, hvad der gavnede Fædrelandet. Og all omdt om Fjendens skyldede Soldaterne og den gunstige offentlige Mening. Hvis der var Blade, der interesserede sig for Sandhedens, var der i i Fald ingen, der turde frygte dem. De enkelte Medlemmer, der lovede deres Røst for at sige, hvad der var sandt, blev advarer til Landsforrædere.

Saa dan var det i Krigstid, og det meste af det, blev benyttet i den Kamp, viste sig bagfatter at være at samme Tønde fra begge Sider. Tyskland, der fik Skyld for Krigten, havde ganske vist rettet værre med Sabeln end de andre, men hvad de tybere Aarsager til Krigten angik, saa var de jævnt fordelt mellem dem allesammen. Det var de hemmelige Alliancer og det hemmelige Diplomati. Det var den saakaldte europæiske Ligevegt, der den Gang brugtes til at dække over Kaprusningen lige som Afværgs-Konferencen nu. Det var Militærets overvældende Indflydelse og Krigsindustriens Spekulation i Profitten. Det var hele Systemet med Dets Konkurrence om Magten, med Degretet Staten og dens Prestigie, der minder om primitive Folks tabelege og farlige Saarbede, der kan faa en Sicilianer til at trække Kævsen, hvis man vender Ryggen til ham. Og endelig hele Dagspressen i Hænderne paa Regeringerne.

Det var de Faktorer, der gjorde Krigten mulig 1914. Det, der fik den til at bryde ud, var Østrigs Ønske om en Balkankrig. Tyskland forsøgte at mægle, men Østrig lod tre Dage gaa uden at svare. Rusland, der efter den russisk-japanske Krig havde opgivet Østen og rettet Blikket mod Vest, var mere end villig, og Frankrig gjorde intet for at stoppe dem.

England ønskede ikke Krig paa det Tidspunkt, men Tysklands udæskende Militarisme, diplomatisk Klodsheit og national Had paa begge Sider blev det afgørende. Det var Ruslands og Frankrigs Mobilisering, der fik Tyskland til at erklære den begge Krig. Og det var Rusland, der havde det største Ansvar for at Krigten udviklede sig til en Verdenskrig.

Dette var de faktisk Forhold, saaledes som intet Blad, hverken i de krigsførende eller de neutrale Lande fik Lov til at fremstille dem, saa længe Krigten varede. Ligeom Propagandans Beviser paa Pressens Magt og dens Afmagt, paa dens uhyre Indflydelse og dens tilsvarende Afhængighed.

Den politiske Forskydning.

I Aarene efter Krigten er hverken det ene eller det andet blevet mindre. Men der har fundet en politisk Forskydning Sted, der ogsaa har sat sit Præg paa Pressen. Den virkelige Skiftelighed mellem Partierne er flyttet. Den ligger ikke

mere mellem Konservativ, Liberale og Socialdemokrater. Den ligger mellem nationalt og internationalt, mellem Kapitalisme og Kommunisme. Disse to Partier omfatter de andre politiske Afskyngninger indenfor hver sit Felt.

Denne Forskydning, der har fundet Sted lidt efter lidt, har selvstølgelig sin ganske naturlige Forklaring. Det begyndte med, at Socialdemokraterne gik med til at sidde i Regeringen i en kapitalistisk Stat. Derved mistede Partiet Fodfæstet. De blev nødt til, ligesom enhver anden Regering, at støtte det økonomiske System, der var det herskende i Landet, at varetage den kapitalistiske Stats Interesser, der var de modsatte af deres egne. De Reformere, de list og herik sat sig igennem, opvejede ikke, hvad de politisk tabte.

Virkningen af denne Svækkelse blev saarbar for alle i 1914, da det internationale Socialdemokrati i alle de krigsførende Lande lod sig kommandere i Krig mod hverandre til Forsvar for deres Landes kapitalistiske Interesser.

Hertil kom saa efter Krigten det kommunistiske Partis Opstaaen og Udskejelste fra det socialdemokratiske. I Rusland sad det som Regering. I de andre Lande var det et nyt Parti til venstre for Socialdemokraterne. For at skaffe sig Plads trængte dette nye Parti alle de andre længere over mod Højre. En tredje Aarsag til Forskydningen var

Nationalismen. Som et Tidevand, der river alt med sig er den skyllet ind over Landene. Som en Virkning af Krigsmoralen og af Fredens Stabilitet af denne Moral.

Nationalisme er bare et andet Ord for Konservatisme. Bevarelse af Nationen er Konservatismens højeste Lov. Højere end Sandhed, Retfærdighed og Menneskelighed. Nationalisme er en Cirkel, der omslutter Nationen indenfor med Udelukkelse af alle andre. Der begynder Nationen indenfor paa Bekostning af alle andre. Og denne Cirkel skal værnes med alle Midler mod alle udenfor. Og dermed er Nationalismen midt ude i Forsvar, Militarisme, Kaprusning, Toldmure og Kolonisation.

Naar Nationalismens Bølge hærger et Land, saa kommer ikke alene konservative til Magten, men de politiske Grænser udvides akkurat som naar Krigten erklæres og Mobiliseringsordren forner alle gode Borgere til Forsvar for Fædrelandet. Det magiske Ord svejser dem alle sammen til et stort borgertigt Parti, et stort Interesse-Fællesskab til Værn om Kapitalismen imod deres eneste virkelige Fjende, Kommunismen, der vil omstyrte den.

Se i Eks. den engelske nationale Regering fra Efteråret 1931. Det var en Samlingsregering. Den gik til Valg uden Program. Den krævede en Læges Mandat for at helbrede Nationen, der var

upptornande isflak till den flera mil avlägsna eskimåby. Men i övrigt är hela uppåtkrävet i sällskap med hundar, slår, isbjörnar och ur havet ålsögligt uppsvingna isberg intressant, och gripande är de sällsynt väl utvalda människans kamp mot för de flesta av dem övermäktiga naturkraften. Tragedierna öra förklarligt nog icke så få i denna miljö.

De i alla flesta fall såta naturbilder, uppkallande av eskimåns undsättnings-expedition i såväl tekniskt som konstneriskt sätt slutet en behaglig avspänning i sorgerna och bedrövelserna och samtidigt en högröstnans inblick i dessa underliga nordpolens världar. Men de sötare uppkallande av såta naturbilder, som imponerande skönlhet är ett exempel på de möjligheter för filmen, som vi ovan talat om. Den lärde oss åtskilligt på samma gång som den underhöll oss.

Till slut några ord om en helt annan produkt, en svensk film med det typiska namnet *Vad veta väl minnen*, på Strömteatern. På samma gång som den dagligen nödvändigt starkt med nervkittlingstendensen i viss oempatisk riktning, är den högeligen intressant genom personaltvå av rollinnehavare. Anders de Wihl överskrakar med ett i stilless antihärvärtningshavres roll vara så olik sig.

Det är svårt att bedöma affären Stavisky objektivt och med kallt huvud — denna sak som snabbt börjat benämnas också affären Garat, Bonneaur, Dalimier, Dubarry, Hayotte. Men i detta fall är det nödvändigare än någonsin att hålla linjerna klara. Det är bra fråga om ett dussin höga funktionärer — hela denna strid, som förts med ovanligt hållighet och i vilken hela nationen tagit del riktigt sig mot regimen. Lika litet som man vill föresvara de enskilda brottslingarna — och det är ännu många som gömmer sig i kulesserna — är väl måste man protestera mot — förebråelser som siktas emot hela det demokratiska systemet, demokratis idé.

Staviskys beträffar är inte det värsta. Född storsvindlare gjorde han ju egentligen inte annat än att utöva ett yrke. Mera beaktligt och av större betydelse är politikerens och myndigheternas inblandning. Här må nu först och främst uttryckligen förklaras, att vi inte ämnar ansluta oss till hetsen mot »Staviska» annat gör, att det inte kommer att verka som sådant. Och därmed får dess roll anses mer eller mindre förklarad. I varje fall borde den redan vid det här laget ha hunnit spela ut sin roll inom svensk film och vara mogen att lämna plats för nya ledmotiv, som vi hoppas skola kunna uppdyka i de ledandes fantsom.

Nils Simonson.

Affären Stavisky.

Utan överdrift kan man säga att Frankrike på mer än ett årtionde inte belanligt sig i ett sådant tillstånd av upphetsning och högljändighet som under tagarna för Staviskys död. Ingen tar längre om finansstaten! Det gäller snöret ting. De 500 eller 600 miljoner har blivit en bagatell, som ingen längre bekymrar sig om. De kommer antagligen att återupplivas i revisionsböckerna. A. v. s. bara på papperetsförlören. Ingen vet var denna halva miljard tagit vägen. Ingen har efterforskat vem som egentligen är den bedragare. Alla dessa frågor har uppslukats av den storm, som släppts lös med denna till att börja med sybarfäns så oskyldiga affär. Första aktien liknade ett lustspel. Andra aktien blev en tragedi, hastigt avslutad av blodigt riddans. Och tredje aktien, den »Yttersta Domenas», kommer förmodligen att ta sattesens form.

Det är svårt att bedöma affären Stavisky objektivt och med kallt huvud — denna sak som snabbt börjat benämnas också affären Garat, Bonneaur, Dalimier, Dubarry, Hayotte. Men i detta fall är det nödvändigare än någonsin att hålla linjerna klara. Det är bra fråga om ett dussin höga funktionärer — hela denna strid, som förts med ovanligt hållighet och i vilken hela nationen tagit del riktigt sig mot regimen. Lika litet som man vill föresvara de enskilda brottslingarna — och det är ännu många som gömmer sig i kulesserna — är väl måste man protestera mot — förebråelser som siktas emot hela det demokratiska systemet, demokratis idé.

Staviskys beträffar är inte det värsta. Född storsvindlare gjorde han ju egentligen inte annat än att utöva ett yrke. Mera beaktligt och av större betydelse är politikerens och myndigheternas inblandning. Här må nu först och främst uttryckligen förklaras, att vi inte ämnar ansluta oss till hetsen mot »Staviska» annat gör, att det inte kommer att verka som sådant. Och därmed får dess roll anses mer eller mindre förklarad. I varje fall borde den redan vid det här laget ha hunnit spela ut sin roll inom svensk film och vara mogen att lämna plats för nya ledmotiv, som vi hoppas skola kunna uppdyka i de ledandes fantsom.

Nils Simonson.

Patient. Och ingen spurgte om mer. Var det sandt, at England var sygt, maatte alle andre Hensyn vige. Og England stemte ved det Valg egentlig kun for en Ting: sig selv. Hvis det kan kaldes for et Program, saa havde de engelske nationale et. Det hed Imperialisme og Told, det gamle konservative Program, der betyder alt for os og intet for de andre.

Og som det gik i England, gik det andet Steds. De fleste Lande fulgte Englands Eksempel, og de fleste Regjeringer blev nationale. Om ikke af Navn saa af Gavn. For saadanne Regjeringer spiller Navnet ingen Rolle. Om de kaldes konservative, liberale eller socialdemokratiske har ingen Indflydelse paa Regjeringshandlingerne. De er saa nogenlunde en, hvad Regjeringen saa hedder. Liberale, hvis vigtigste Programpunkt er Frihandelen gaa som i England med til at bygge nationale Toldmure. Socialdemokrater, hvis Program er Afrustning og hvis Zürcher-Resolution forbyder Partiet at eksportere Vaaben til kristendoms-øst, rustet omkap med de andre, naar de sidder som Regjering, og sælger alt, hvad de kan overkomme af Krigsvaer til Japan og Kina, Bolivia og Peru.

Nationalismen er det første Skridt paa Vejen til Diktaturet. Og Vejen er ikke lang. Naar en Regjering er national, betyder det, at den har taget Brodden af Oppositionen. Flere politiske Partier sidder i Ministeriet, som til Gengæld har paataget sig at repræsentere hele Nationens Interesser. Selv i England, hvor Parlamentarismen er sikrest forankret, bøjede hele Landet sig i Efteraaret 1931 for den Politik, som den kapitalistiske Pengestrøve krævede. Der blev indført Diktatur i England. Bankrutten blev et Ministerium, hvor Liberale og Socialdemokrater sammen med de Konservativs ved og stoppede Manden paa Oppositionen. Kun Kommunisterne var udenfor.

Se det tyske Socialdemokrati, der sad som Regjering i den nye tyske Republik med dens »General» som Topfigur. Var det ikke lige saa nationalt som Englands i 1931? Og lod det Regjering ikke Partiprogram være hvad det var og optraadte som Nationens Læge? Saa de politiske Grænser blev udvisket og det hele nu er end i et uhyggeligt nationalistisk Vanvid, som man ikke har set Magten til i den nyere Tids historie. (Forts. i næste nr.)

Oppositionen inom socialdemokratin.

(Forts. fr. sid. 1.) att hålla sig kvar vid makten — att med krig och våld som medel bevara den privata ägarerätten till produktionsmedlen, ännu sedan den moderna civilisationen växt ut det system, som är grundat på privat ägarerätt. De tekniska framstegen har nämligen förvandlat förutsättningarna för denna ägarerätt. Det är inte längre endast tekniskt möjligt att med de moderna maskinerna hjälpa sig var och en hans fulla livsuppehälle i form av mat, kläder och bostad — men det är absolut nödvändigt att göra detta, om icke de nya maskinerna skall försörka arbetshösten, kaos och krig i stället för fred och välfärd. Det nuvarande systemet har icke visat sig denna uppgift vuxen. Ett världssystem av suveräna kapitalistiska stater betyder periodiskt återkommande krig. Man kan bibehålla krigsen som en världsinstitution eller man kan välja den moderna tekniken, men man kan inte välja båda samtidigt. Nationalismen innebär helt enkelt att de härskande klasserna tagit övriga klasser i sin tjänst och låter dem utföra grov arbetet åt sig för att trycka kapitalismens bestånd, allt under skenet av att en frihetströskel pågår från de förtrycktes och egendomslöshets sida.

Vilken hållning intar då arbetarpartiet i denna strid? De vika. Det är beaktande för arbetarpartiet i de flesta länder att de stannat i utvecklingen, icke längre går framåt, erövrva nya ställningar utan inskränkt sig att förvara redan uppnådda erövringar. Och detta försvaret genomföres genom ständiga eftergifter för övermakten, för att därmed försöka sig om oantastade rättigheter på andra punkter. Så är den tyska socialdemokratin tragiska öde ett oavbrutet exempel på svaret av det mindre undan. Man valde det minsta onda till man satte Hitler själv till makten, i förhoppningen att därmed rädda landet, och den egna rörelsen från katastrof.

Ingen kan neka till, framhåller författaren, att denna politik har sina tilltalande drag. Man köper sig, till priset av en tillfälligt eftergift på de egna krafterna, en bred eng »front mot fascismen», inte en gemensam front med de små, revolutionära rörelserna utan med de militära och betydande medelklassintressena. Man står av avrustningskraven och man står tillflykt till motståndens egna maktdemokrati och våld. Därvid glömmar man att fascismen utpräglat endast när det kapitalistiska systemet är nära sin undergång, aldrig då det är i sin krafts dagar.

Men denna reträtkätk leder aldrig till seger. Författaren går in för en revolutionär politik, som den enda vägen, och betonar nödvändigheten av en upprensning inom arbetarpartiet — en upprensning från korruption, opportunism och monopolvælde.

anklagelser som nu slungas ut. Upphetsningen är orerbörd och, för första gången på många år, allmän. Aldrig har franska folket varit så enigt, i sin dom över fallet Stavisky.

Övveliktaktigt står upprörda dagar för dören. Följderna är överräskliga och det vore förmatet att uppträda som profet. I varje fall kan man förutsäga att det kommer att dröja länge innan folkets förtroende till regeringen blir återställt. Man får under de kommande månaderna se om detta jordskvalv är av övergående eller varaktigt natur. Paris i januari 1934.

P. Leroux.

Remissdebatten.

(Forts. fr. sid. 1.) lov att ge statsminister svar på tal i frågan om byggnadskonflikten. Annars vore formerna sig lika. Inte ens den vanliga demonstrationen mot Kilbomsprijet utblev, vilken består i kammarans utrymmande för lunch, när detta partiare utprätrider. I år blev det Flyg utöver för provningen att få tala inför den först förordade och sedan tomma kammaran — fast han såg nästan lika gærvärdig ut för det.

När Tidevarvet går i press pågår remissdebatten andra dag och de flesta landsordredaktörerna har redan rest hem. Måtte statsminister Hansson ha bedömt något bättre, när han tycet sig kunna skönja en ljussning för det nya arbetskretset.

Cuzan.

TIDEVARVETS REKLAMKASSA postgironummer 55160.

Till Tidevarvets reklamkassa har under den gångna veckan inluffit bidrag på Kr. 84.— från ytterligare 6 tjänstemän. H. J. Friberg, Kävlinge, Saga Linder, Klippan, Margareta Alfvén, Stockholm, Calla Seiling, Långedrag, M. Holmgren, Djarsholm, N. Herdenberg, Göteborg. Den samlanlagda summan, vilken inkommit till reklamfonden, uppgår nu till Kr. 2,202:35, vilket med tacksamt erkännas.

Hjälpkommitté för tyska kvinnor och barn.

För att söka bringa hjälp åt den nya tyska regimens offer bland kvinnor och barn bildades på en konferens i Stockholm den 7 dec. 1933 — till vilken ett stort antal fackliga och politiska, samt åtskilliga politiska kvinnoorganisationer inbjudits — en kommitté sammansatt av kvinnor ur skilda läger. Över 200,000 tyska kvinnor, arbeterskor och intellektuella, äro förförade från arbetshemman. I flera fall ha dessa kvinnor barn, som de nu stå utan möjligheter att försörja. En internationell kvinnokommitté har redan tidigare bildats för att bistå dessa kvinnor. Början har gjorts med några barnhem i Saarområdet och det är framtruffat ifrå om den svenska kommittén vill försöka lösa sig åtskildt genom att skicka kläder och penningmedel.

Kommittén, vars orf. är fröken Anna Lindhagen och som bland funktionärer räknar bl. a. fruarna Gerda Linderot, Iris Brodd och Ulla Alm, har redan gjort en början och den första sändningen kläder är i dagarna avvärd med hätt till Rouen. Huvudparten var barnkläder, till största delen nysydd och bitills till största delen skickade från Internationella Arbetarhjälpens Stockholmsavdelning, vars kvinnor tydligen nedlagt ett stort arbete på att förfärdiga praktiska och användbara saker. Även från plåster Stockholm har man bidragit med gåvor. Emellertid arbetet med sömndand, packning, ev. lagning av använda kläder mycken tid och behovet av frivilliga krafter är alltså stort. Till kommitténs förtogande har ställts ett pråkligt arbetssam, när. Mållskalkynden 3 A, Sundsvall, inkomna gåvor samtas. De som har en ledig kväll kunna anmäla sig till kommittén antingen genom fröken Anna Lindhagen, tel. 40 31 23 eller till fru Sundquist, tel. 21 66 35 för vidare överenskommelse om deltagande i arbetet. Gåvor i form av kläder och penningmedel mottagas tacksamt.

